

Nr 139.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för stärbhusdelägarna efter kaptenen J. A. Ryding från viss ersättningsskyldighet; given Stockholms slott den 25 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Harald Malmberg.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Departementschefen, statsrådet Malmberg anför:

Genom utslag den 2 juli 1919 förpliktade Bohusläns regementes krigsrätt kaptenen vid regementet J. A. Ryding att såsom ersättning för viss under regementsövningarna år 1918 förkommen servismateriel till kronan utgiva ett belopp av 353 kronor 66 öre.

Över krigsrättens utslag anförde Ryding besvär, men fann krigshovrätten enligt utslag den 10 oktober 1919 icke skäl att göra ändring i

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 112 häft. (Nr 139.) 461 29

överklagade utslaget. Mot krigshovrättens utslag fick jämlikt 30 kap. 6 § rättegångsbalken talan ej av Ryding fullföljas.

Ryding avled den 17 maj 1922. Ehuru bouppteckningen efter honom utvisade en brist i boet av 5,036 kronor 6 öre, avträdde icke boets egendom till konkurs.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 9 och den 10 november 1928 dagtecknad skrift hava Rydings änka Hilda Oktavia Ryding, född Olsson, och makarnas dotter Sofia Johanna Elisabeth Ryding anhållit, att de, som i egenskap av stärbhusdelägare efter Ryding vore gemensamt ansvariga gentemot kronan för erläggande av det utdömda ersättningsbeloppet, måtte av nåd bliva befriade från dem åliggande betalningsskyldighet. I ansökningen har anförts, att änkan Ryding icke hade annan fast inkomst än henne tillkommande änkepension, samt att dotterns inkomst, vilken först nyligen stigit till 250 kronor i månaden, endast med stor sparsamhet jämte pensionen försloge till sökandenas gemensamma livsuppehälle.

Med överlämnande av ansökningen har *arméförvaltningens intendentsdepartement* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 december 1928 anfört följande.

Försök till verkställighet av krigshovrättens förenämnda utslag hade gjorts den 18 augusti 1922, varvid emellertid befunnits, att Rydings stärbhus saknat utmättningsbara tillgångar till gäldande av det utdömda ersättningsbeloppet.

Anledningen till att verkställighetsförsöket gjorts först i augusti månad 1922 syntes hava varit den, att åtskilliga kompanichefer vid Bohusläns regemente, vilka i likhet med Ryding av krigshovrätten ådömts ersättningsskyldighet för förkomna persedlar, hos Kungl. Maj:t anhållit om efterskänkande av kronans fordran, och att regementschefen ansett lämpligt att i avbidan på Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut i nämnda ärende inställa de exekutiva åtgärderna mot kompanicheferna. Ryding hade visserligen av obekant anledning uraktlåtit att till Kungl. Maj:t ingiva någon nådeansökning, men då det varit känt, att han hade för avsikt att hos Kungl. Maj:t söka nåd, hade regementschefen tillsvidare låtit inställa de exekutiva åtgärderna jämväl mot Ryding. Först sedan ovanbemälda kompanichefers nådeansökningar jämlikt kungl. brev den 9 juni 1922 bifallits, hade verkställighetsförsöket den 18 augusti 1922 gjorts gentemot Rydings stärbhus, som dock, såsom nyss angivits, saknat utmättningsbara tillgångar.

Sedermera hade regementschefen den 27 oktober 1922 översänt handlingarna i målet mot Ryding till arméförvaltningens intendentsdepartement, som genom ämbetsverkets ombudsman vid upprepade tillfällen, ehuru utan något resultat, sökt utbekomma kronans fordran.

Det vissa kompanichefer vid Bohusläns regemente avseende ersättningsmål, uti vilket Kungl. Maj:t jämlikt ovan åberopade brev den 9 juni 1922 befriat nämnda kompanichefer från dem genom krigshovrättsutslag ådömd ersättningsskyldighet, vore i många hänseenden likartat med förevarande ärende.

Utredningen i förstnämnda mål hade givit vid handen, bland annat, att personal vid regementet under repetitionsövningarna vid regementet år 1918 i stor utsträckning varit tillåten till hemorten (s. k. skördepermission);

att vid regementet uppstått en svårartad epidemi av den s. k. spanska sjukan, som nödvändiggjort, att förlägningslokaler för kompanierna användes till sjuksalar; att samtliga kompanichefer uti en till regementschefen den 23 september 1918 ingiven anmälan framhållit, att, då i kompanierna förlagts sjuka, tillhörande olika kompanier, ingen kontroll kunnat utövas av kompanivakten över ut- och inpasserande och att, genom manskapets på en mångfald olika platser splittrade förläggning, vid utspisningen av de sjuka servismaterielen måst skingras åt olika håll, varvid kontroll över densamma icke varit möjlig; samt att den omständigheten, att i en del fall plutonchefer, kompaniadjutanter och de flesta av underbefälet varit sjuka, omöjliggjort varje försök från kompanichefernas sida att bringa reda i förhållandena.

Vidare hade dåvarande regementschefen uti ett till krigsrätten i målet mot ifrågavarande kompanichefer avgivet intyg, under vitsordande av berörda uppgifter, uttalat den uppfattningen, att förhållandena under 1918 års regementsövningar vid regementet på grund av den då pågående influensaepidemien varit sådana, att det blivit hart när omöjligt för de kompanichefer, vilkas kompanier mest träffats av sjukdomen, att, på sätt gällande författningar föreskreve, omhänderhava vården av till kompaniets manskap utlämnade persedlar, varigenom helt naturligt förlust av persedlar ej kunnat undvikas. Regementschefen hade också på grund av vad sålunda anförts ansett skäligt, att kronan finge vidkännas förlusten.

I anledning av vad sålunda förekommit hade Kungl. Maj:t i proposition till 1922 års riksdag (nr 26) föreslagit, att riksdagen måtte medgiva, att ifrågavarande kaptener måtte befrias från dem åliggande skyldighet att till statsverket utgiva dem ådömda ersättningsbelopp, och hade riksdagen jämlikt skrivelse den 3 juni 1922 (nr 233) lämnat nämnda medgivande.

Vad här nu förevarande ansökningsärende beträffade, framginge av handlingarna i detsamma,

att den förkomna materielen, för vilken kaptenen Ryding varit redovisningsskyldig, bestått av utspisningsmateriel, varav större delen av dagkorpralen utlämnats till de vid fackkompaniet, där Ryding varit kompanichef, tjänstgörande värnpliktiga;

att såväl dagkorpralen som kompaniadjutanten under senare delen av regementsövningarna insjuknat i spanska sjukan, och att detta varit anledningen till, att den utlämnade materielen ej från vederbörande återfordrats, samt

att vid regementet utfärdats order därom, att vid stamkompanierna å vederbörandes avlöning skulle innehållas ersättning för den servis, som utlämnats till fackkompaniet tilldelade värnpliktiga och som sedermera förkommit, men att denna order icke blivit vederbörigen delgiven samtliga kompanier.

På grund av vad sålunda anförts och då det syntes hava berott på en ren tillfällighet, att Ryding icke gjort framställning om efterskänkande av kronans här föreliggande fordran mot honom, finge arméförvaltningens intendantsdepartement, med hänsyn jämväl till de för stärbhusdelägarna efter honom föreliggande ömmande ekonomiska omständigheter, hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att Rydings änka och dotter befriades från dem åliggande skyldighet att till statsverket utgiva det genom krigshovrättsutslag den 10 oktober 1919 utdömda ersättningsbelopp av 353 kronor 66 öre, samt att detta belopp finge ur räkenskaperna avskrivas.

I infordrat utlåtande av den 6 februari 1929 har *statskontoret*, med åberopande av vad intendantsdepartementet i ärendet anfört, tillstyrkt bifall till den föreliggande ansöknings.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till i ärendet förekomna omständigheter finner jag starka billighetsskäl tala för att kronan avstår från sin fordran på grund av krigshovrättens omförmälda utslag den 10 oktober 1919. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att kaptenen J. A. Rydings änka Hilda Oktavia Ryding, född Olsson, och makarnas dotter Sofia Johanna Elisabeth Ryding må befrias från dem åliggande skyldighet att till kronan utgiva det genom krigshovrättens förenämnda utslag den 10 oktober 1919 utdömda ersättningsbelopp av 353 kronor 66 öre, samt

att ifrågavarande belopp må ur vederbörliga räkenskaper avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik von Horn.